

cits kā atkāpties. Lai gan viņš, daļa augstāko virsnieku un gvarde izvairījās no ielenkuma, sakāve bija smaga. Specifisks bija pie Rīgas “aizmirstā” E. Makdonalda 10. korpusa liktenis. Rīgas ģenerālgubernatora un Krievijas karaspēka 1. korpusa virsnieku pārliecināts, Prūsijas palīgkorpusa komandieris ģenerālis J. Jorks pasludināja sev pakļauto spēku neitralitāti un atņēma Lielajai armijai tās vislabāk saglabāto daļu. Protams, var teikt, ka Rīgas korpusus varēja izdarīt vairāk un kopā ar Somijas korpusu saņemt prūšus, tomēr arī tā paveiktais ir jāvērtē kā ieguldījums Krievijas karaspēka uzvarā.

Savu lomu karā nospēlēja arī Rīgas cietoksnis un to sargājošais korpus, kura darbību visvieglāk raksturot nevis ar tā panākumiem, bet ar pretinieka neveiksmēm:

- 1) Napoleona karaspēks neieņēma Rīgu un nevarēja izmantot tās resursus;
- 2) tas neieguva savā kontrolē tādu satiksmes ceļu kā Daugava;
- 3) tam nebija iespējas izmantot Daugavas labā krasta guberņu resursus;
- 4) tas neieguva kontroli pār Baltijas jūras piekrasti Rīgas tuvumā.

Lai gan Lielās armijas 10. korpusa darbību pie Rīgas, tāpat kā pārējā Napoleona karaspēka darbību, ietekmēja vesels apstākļu komplekss, tas nemazina Rīgas nozīmi Krievijas impērijas aizsardzības sistēmā.

Līdz šim historiogrāfija pievērsusies lielākoties 1812. gada notikumiem Baltijas guberņās attēlošanai vai atsevišķu problēmu analīzei, piemēram, lielgaballaivu lomai Rīgas aizsardzībā, Vidzemes kazaku pulka izveidošanai utt. Šis promocijas darbs bija mēģinājums parādīt minēto kontekstu un to, kādu nozīmi atstāja Rīgas cietoksnis un to sargājošais korpus uz 1812. gada kara iznākumu, izmantojot abu karojošo pušu avotu materiālus. Lai gan atsevišķi jautājumi palikuši līdz galam neatrisināti pārsvarā pašreizējā avotu stāvokļa dēļ, promocijas darba mērķi var uzskatīt par sasniegtu. Tas viennozīmīgi apgāž tēzi, ka notikumi Baltijas guberņās neatstāja nekādu ietekmi uz karu vai ka kara laikā Krievijas armijas virspavēlniecība “aizmirsā” par šīm guberņām. Tāpat tas liek kritiski raudzīties uz viennozīmīgi negatīvu Rīgas korpusa un tā komandiera I. Esena darbības vērtējumu, tāpat kā uz apgalvojumiem par Rīgas cietokšņa vecumu un vājumu. Šādi secinājumi var rasties, tikai pavirši un atrauti no 19. gs. sākuma realitātes aplūkojot attiecīgos procesus. Zinātniskajā apritē ieviestie arhīvu materiāli skaidri norāda uz abu karojošo pušu interesi par Baltijas guberņām un par tajās notikušā nesaraucamu saikni ar kopīgo kara gaitu.

Anita Čerpinska

LU GADA BALVA – INSTITŪTA PĒTNIECEI

LU Gada balva par sasniegumiem zinātnē 2009. gadā (par labāko doktora darbu humanitāro un sociālo zinātņu grupā) 2010. gada februārī tika piešķirta Latvijas vēstures institūta pētniecei **Inetai Lipšai**.